

J E L E N K Ö R.

12. szám.

Pest szombat. február. 9dikén.

1833.

Foglalat: Magyarország (Pozsonyban kerületi ülések. Kinevezés 's jutalmazások. Kir. kam. tudósítás. A' m. nyugpénz intézeti biztosság jan. ülése. Szombathelyi kórház 's tiszánánai szegények intézete. Gerliczy Ferencz 's Mednyánszky János bírók †. Bittler György pápai lakatos). Franciaország (követkam. ülés jan. 24ikén. Bonaparte József levele. Templarinsok 's -isszak). Belgium. Spanyolország (fontos levél Madridból). Németország (a' württembergi kamara válasza). Éjszakamerika (Virginia nyilatkozása a' praesidens minapi hirdetvényére 's egyebek). Törökország (a' koniehi útközet körülményesb előadatása). Elegyhírek. Legújabb. Gabonaár.

M A G Y A R O R S Z Á G.

Pozsonyban Rendeink folyvást kerületileg tanácskoznak: névszerint február 1sőjén az urbariumi tárgy 7ik §. felett, mellynek minden záradékostul elfogadására fejlekezett a' nagyobb rész; 2, 3 's 4ikén a' már közleirat alól kikerült, 's a' Főrendekhez küldetni szánt üzeneti javaslatok olvastatván újra fel, némelly szóbeli apró változtatással mind jóvá hagyattak. — — — — —

Fels. Királyunk Horstensteini báró Weisz Nyitra megyei táblabíróval ar. § osai közéméltóztatott számlálni, továbbá jan. 22kén költ rendelete szerint pedig Schvarczl Ferencz püspöki és szentszéki titoknokot, Knapp András szalacsi, Baricz Mihály szilágy-somlyói 's Fejes József gyulai plebanusokat a' nagyváradi diák szertartásu káptalan tiszteletbeli kanonokivá nevezni.

Felséges királyunk Reviczky Ádám gr. m. kir. udv. főkanzellárhoz intézett legfentebb kézírata szerint Szvetniczky János egykori igazgatót a' besztercze-bányai kir. gymnasiumban kitüntetett, hasznos szolgálatiért szalagon függő arany közép érdempénzzel volt kegyes megjutalmazni.

Kir. Felségünk Bielich Bazil és Giudich Áchim Jorza földi (Dalmatziában) harambásáknak, jeles vitézségökért, mellyet a' vidékökbéli latoresoportok elfogatásokban mutattak, polgári szalagos ezüst érdempénzt méltóztatott jutalomképen ajándékozni.

(Kir. kam. tudósítás).

Ő cs. kir. Felsége Tornay József levéltári lajstromzót a' m. kir. udv. kamaránál törött egészsége tekintetéből saját kérelmére, 's egy uttal Motter Antal körmöczi érczsáfárt

is nyugalmazni méltóztatott. — Bion Fridrik 30di tisztirnok Pesten, jan. 13ikán kimult.

Budapest: A' magyar nyugpénz-intézeti biztosság f. eszt. jan. 13ikán Komáromy Péter kir. tanácsnok 's a' nagymélt. helytartósági kancellaria igazgatójának előlülte alatt tartá határozat szerinti féléves üléseit. Előadási szerint az intézet mostani valóságos tagjai száma 1,438 főre megy, leróván a' kezdetétől (1,797ik év) óta elhalt, kilépett vagy kitörlött 's nyugpénzelt, mindössze 557 tagot; tőkéje (betudván a' kir. kincstár 2½ pCtes kötelezvényeit) 655,539 fr., és 18 kr.; most a' 15 §. értelmében rendelet szerinti nyugpénzt huz 31 tag, 241 özvegy 's 46 szülétlen árva. — Egyébiránt, minthogy még az 1831ben történt, 's 1832 első fele utóljával ismét megújított felszólítás után is többen találkoznak az intézet tagjai közül, kik beiktatási tőpénzeikből még mindeddig sem fizettek valamit; szükségesnek látja az említett intézeti biztosság, ugyan az olyanokat most megint ufolag és pedig utószor szólítani fel, hogy az érintett, eddig kamatozólag önkezeiknél meghagyott magpénzeket, az utóbbi kamatok fizetésitől leendő megszabadulás végett is, az intézet alapszabásának 5ik 's 8ik §a értelmekint, vagy egészen egyszerre, vagy negyedrészenkint minden esztendőben, legfőlebb is folyó eszt. majusa utóljaig, az intézet tarába okvetetlenül lefizetni el ne mulassák; 's ha ennek következésiben a' távolabb vidékiek valamelyik egyes kir. kincstári pénztárnál teszik pénzüket le, az arról vett ideigleni nyugtatványt hiteles másolatban azonnal az intézeti választottsághoz küldjék fel. Költ Budán jan. 13ikán 1833.

Szombathely jan. 29ikén: 9 év óta áll fen már városunk keblében a' szegény sorsu

betegeket ápoló intézet, melly főmélt. Bathyány Fülöp hg szeretve tisztelt főispánunk védszárnyai alatt olly tetemesen díszlik, hogy az alapíttatásától fogva 500nál több főnyi betegnek szolgáltatott orvoslaton kívül is most 20 ezer pengő ftnyi magpénzzel bír. 'S mind e' mellett milly szíves pártfogó részvétellel buzog nemes lelkű közönségünk tökéjének további gyarapításán, nyilvánosan kitünteté a' mult jan. 13ikán Zsoldos Ferencz ur mint ezen kór-ápoló intézeti egyesület ügyviselője által czélirányosan rendezett táncmulatság, midőn Szombathely és szomszéd köre szép lelkű szép nemének többnyire kézmű-ajándéki sorsvonás által kijátszatván ez uton az intézet pénzalapja ismét 1204 váltó forinttal szaporodott. Az emberiség hálakönyei méltó de legszebb díja is e' szép tettnek. T.

Heves vmegyéből: A' közjóra tett áldozatokat, emberiség boldogítására intézett alapítványokat köz tudomástól elfogni, még akkor sem illetelmes, ha tán az intéző szerénysége (jótétele jutalomdíját már magában teljesített kötelessége csöndes érzetiben lelvén, hogy t. i. Berzsenyiként: szíve nemesebben vert, 's önmagában méltó bért nyert), azt inkább titkolni, mint hirdetni akarván is. Sokféle kisebb nagyobb jótétele kürtölészetnek kellőleg sőt kellettén tul is; — de sok fontos, főképe távolabb fekvő vidékiuken 's faluhelyeinken, a' nagy közönség előtt homályban is marad, ámbár boldogító hatásik sok időre terjedők, mint az ambra-illaté. Tisza-Nána helysége közepében, a' parochia szomszédjában, hol ezelőtt egy tágas telken, mellynek nagyobb részit haszonvehetlen sőt bűzpárolgásival kártékonykodó örök mocsár fedezé, régóta állott egy nyomorék zsellérház, — 's most im ennek helyén díszelg utca mentiben építve egy igen csinos városi épület, csupa téglából sindely-födélre 's a' csinos helységet szépítve. A' mocsár el levén már töltve, helye tág udvarul 's kertül is szolgál az épülethez. Az udvar-közepetti kuton kívül, czélirányosan teli van az egész udvar ültetve fiatal nemesített fejtér szederfákkal. Ezen kívül a' kert, melly közel egy holdnyi, gyümölcs- és veteményes kertül mivelletik. 'S mind ezen készület a' helybeli koldusok számára van intézve! Külön osztály

benne a' férfiaké 's külön az asszonyoké, alkalmas konyha 's kamarával, csinos nyoszolyák 's ágyak- székek 's asztalokkal; két koldus lakja is már. Van még egy külön kis osztály egy tanult bába számára is. A' koldusoknak, addig is mig a' selyemtenyészést nagyban üzhethék, foglalatosságok egyéb aprókon kívül, a' kertet mivelni saját hasznokra; ezen kívül egyéb jótétemények mellett 600 fr. tőke is van már alapítva fenntartási gyümölcsöző magpénzül. Illy nemes intézet, melly nem henyélési tanyául, hanem szorgalom-iskolául rendeltetett, azon kívül hogy a' csinosodást a' falusi népközött is éleszti, még erkölcsiségre 's munkásságra is serkenti a' lomhát; mellyhez mivel kelendő tanítás, józan tanács 's példa is járul tükör kalauzul: lehetetlen a' nép erkölcsének nemesb irányzatává nem simulnia. Ezen intézet szerzője pedig Tisza-Nánának 24 év óta fáradhatlan buzgóságu plebánusa, nagytiszt. Eperjesi József ur, kitakarekosságának itten szerzett gyümölcsét, nagy részben itt kívánja örökíteni, 's az égnek, felsegített nyomorék híveiben, meghálálni azon kegyességit, hogy testvéreinek öt árváit felnevelnie, 's ezen kívül számtalan szegény ügyefogyottal jóltegnie szerenéséje 's alkalma lehetett. Ugyan is az imént nevezett plebanus ur ezen régi szándéka végbehajtására, legelőször is az említett telket szerzé meg, azután az illyesekben gyönyörködő előjáróinak a' nagymélt. egrí Patriarcha-érsek, 's mélt. Hám János szatmári püspök, mint földes urnak engedelmeik és helybenhagyásokkal épen a' cholera előtt kezdvén az építéshez, mult nyáron teljesen el is végzé azt. Hány város vagy helység egyházi vagy világi előjárója létesíthetne okkal, móddal, ésszel 's tettel hasonló intézetet hatósága keblében, hol mint Tisza-Nánán megszűntetvén az emberiség tiszta érzetét alacsonyító házonkénti koldulás, minden helység 's város nem csak maga táplálhatná ön valódi szegényeit, hanem a' mennyiben ezek nem tökéletesen alkatmatlanok munkára, mindannyi kisebb nagyobb terjedékű gyárt (fabrikát), vagy kézműhelyt (manufacturát) is hozhatna létre a' környülményekhez képest bármi nemben az intézeti tőpénz gyarapodására. Így kikü-

szöl
ség
dol
més
ken
nén
lábl
ség
a' tá
olly
tesz
ség
azo
fent
's i

ban
nag
b. t
gró
3ik
tem
ves
n. m
†,
febr
élet
mia
ván

tos
az
min
ban
rint
e' t
fele
mél
szá
jér
nek
lett
hij:

tör
lek
né,
sen

szöböltetvén az illyes intézetekből a' henyeség 's fondor irigység nagy részben örökre, dologra képes mind két nemű koldusink selymész, gyárász, kézműves (p. o. gyapju- lenkenderfonó, szövő 's t. i.) tagjaivá ügyesül- nének a' hazának, 's munkadíjok által lega- lább egy részben pótolván tápláltatások költségeit, nem lennének haszontalan henye terhei a' társaságnak 's emberfeleknek. Áldás tehát olly hazafiaknak, kik t. i. ön körükben annyit tesznek, mennyit tehetnek, 's így kötelességeket nevelve tisztókat szentesítik. Áldás azok közt 's köszönet az emberiség nevében fentisztelt Eperjesi József urnak mint alapító 's intézőnek. U.

Budán f. hónap 1sőjén hajnali 3 $\frac{1}{2}$ óra tájban, élte 85ik évében csendesesen pihent el nagymélt. Gerliczy Ferencz báró, cs. val. † b. t. tanácsnok, 's egykor m. kir. főbánya gróf: Hiedeg tetemei érdemihöz illő pompával, 3ikán délután takarították el a' közönséges temetőben, díszes nemzetsége 's ismerősi szíves könnyeiktől kalauzolvá. Szintott hunyt el n. m. Medgyesi báró Mednyánszky János cs. † , b. t. 's kir. helytartósági tanácsnok e. f. febr. 5ikén közhivatalokban példásan töltött életpályája 85dikében teljes elgyöngyülés miatt. Nyugodjék egykorú 's huzamú hosszas vándorlata után e' pár Nestor!

Pápa febr. 2ikán: Bittler György lakatosmesterünk annyira vivé ügyességét, hogy az ugy nevezett artézi kút-fúrásra kívántató mindenféle műszert 's eszközt legjutalmasban és czélirányosabban önajánlkozása szerint készíteni képes, 's ennél fogva minden e' tárgyban hozzá intézendő kívátnak megfelelni. Győr, Debreczen, Körös, Kecskemét, Szatmár 's egyéb jó vízben szükölködő számos kivált alföldi helyeink Székesfejérvár példájára most már könnyen segíthetnek értelmes és ügyes mester igazgatása mellett ez első rendű szükségökbeli czikkely híján. P.

FRANCZIAORSZÁG.

Midőn jan. 22ikén a' megyeszerkezeti törvény 46 czikkelyénél a' törvénytelen gyülekezetekről levén szó egyik tag azt kérdené, mellyik bíróság neveztesse itt különösen meg: assisek e? királyi törvényszék e?

vagy csak általában tribunalok? Dupin, a' követkamara praesidense, ezt mondá: Akármellyik nevezet használtassék is, mindenkör csak az illető (competens) törvényszék értetik 's annak kell értetnie. Husz esztendő mulva a' királyi törvényszék talán nem fogja már e' nevet viselni, — de a' törvény akkor is fen álland. E' szókra egy tompa moraj futá végig a' gyülekezeten. — Más nap megint a' nevezett törvény vala vitatás alatt, 's ezen tul csak kevés és nem fontos czikkely vala még hátra.

A' követkamara jan. 24iki ülésében a' mult évi budget (országos költségek) vitatási is elkezdődtek. Az igazság-ministeriumé vétetett legegőbb is szó alá. A' budgetvizsgáló biztosság tetemes, a' ministeriumtól éppen nem várt kiméleteket hozott ajánlatba 's azokat a' kamara mind elfogadá. Így a' statustanácsnokok fizetésiből (mindössze 472 ezer fr.) lerovatott 54,000 's ugyan a' status-tanácsi szerbeli (materialis) költségekből, mellyek mindössze is csak 9,000-re valának téve, lerovatott 6,000 franc. A' királyi törvényszékeknél a' biztosság csak 74,300 francot kívánt lerovatni, de a' kamara Havin ur javaslatára 207,800 francot huzott el. Barthe ur, az igazság-minister, mind ezen lerovások ellen egyenként de mindig sikertlenül szólott, a' szótöbbség a' kamarának minden oldalról gyült össze 's mindig a' minister ellen ütött ki, mi ezt szemlátomást keserítette. Általában a' kamara igen szigorúnak mutatkozik a' kijelelt költségek megadatási ban 's igen tetemes lerovásokat készül, kivált a' hadministerium (Soul) költségeiben tenni. A' hadministerium budgetét vizsgáló (kamarai) biztosság, ugy mond a' Constitutionnel jan. 22ikén ufolag értekezett marsal Soul-al. A' budget igen szoros vizsgálat alá vétetik. A' generálok igen nagy száma, az algieri gyarmatozás, ugy szinte az anconai 's görögországi expeditióbeli költségek, 's a' hadi-szerekre, különösen pedig a' marsal által behozott új, gyilok-forma kardok beszerzésire kiadott tetemes pénz teszük kiváltképen ezen vizsgálatok 's kölesönös nyilatkozások tárgyait. (Azon gyilok-forma kardokból, mellyek behozatala mellett a' marsal személyesen nyer, már 45,000 darab osz-

talott ki a katonaságnál, készen van 150,000 darab, mindössze a' minister javaslata szerint kell 500,000). — Dupin ur igen fényes bált ada jan. 24ikén. Ujlag rebesgetik, hogy e' makacs ügyvéd a' ministeriumba fog lépni Decazes és Rayneval urakkal egyetemben.

Bonaparte József a' következő, historiai érdekű levelet bocsátá Cormenin urhoz a' mult 1832beli oct. 29ikén: Uram, a' National oct. 29iki számában olvastam az urnak azon beszédeit, mellyeket a' szabadsajtó ügyében Montorgis-ban ugyan e' hónap 13ikán egybe jött gyülekezethez tartott. En már régóta csudálom az ur nézeteinek igazságát 's a' bátorságot, mellyel az ur azokat minden alkalommal kifejezé. Már régen mondtam azt magamnak, hogy Franciaország erős és boldog lenne, ha sok olly képviselője volna mint az ur. Annyi ideig kell t. i. az éjszakamerikai egyesült statusokat lakni, mint én laktam, ha az ember jobban mint akárki meg akar győződni a' felől, hogy az ur theoriái nem meddő abstractiók. Igen is, a' nemzetek boldogsága lehetséges szintugy mint más egyes embereké, igazság (jogosság, iustitia) által. A' nemzetek iránti igazság (iustitia) pedig a' vallási, politikai 's polgári szabadságban 's a' sulyok és hasznok mindenkinek erejéhez mért egyenlőségökben áll. De csak a' polgárok magok tehetnek ezen szabadság 's egyenlőség felől bírálatot, 's nincs igazság köz voxolás (szavazhatás) nélkül, melly egyetlen alapja a' status-hatalommal felruházottak (Delegírte) részrehajlatlansága- 's nemzetiségének. Továbbá nincs semmi biztosítvány (garantia) a' polgárok ítélete helyességéről, ha a' polgárok fel nem világosultak, 's nincs semmi tartós, egyenlő felvilágosulás, ollyan t. i., melly egy nagy ország minden szögébe hasson el, a' sajtónak határtalan, föltételetlen szabadsága nélkül. Az ur tökéletesen érzette, sejtette azt, mit nekem szerencsém volt egy országban, mellyben folyvást 17 évet tölték számüzöten, tettben 's valóságban látnom. Nem, uram; az ur theoriái nem meddő speculatiók, azokat én valósítva, teljesülve láttam 's a' köz a' nyilvános jóllét volt alkalmazásuk gyümölcse. Egyedül a' föltételetlen sajtószabadság azon lehelet, melly a' szellem világát min-

denüvé eláraszthatja, 's csak akkor, ha ennek uralkodása Franciaországban is szintugy el lesz terjedve, mint Éjszakamerikában, lehet a' Francia bün nélkül nyomos (logisch) és igazságos; — csak akkor mondhatni el majdan: Erény, nyilvános jóllét, ti nem vagytok chimaerák! Az alatt kedves ur, fogadja szívesen ezen ide mellékelt váltóban a' számüzött ajándokát, és higye, hogy ha vagyonom középszerűsége (bármit mondjanak is ellenségink) engedné, sokkal többet tennék egy olly intézet (a' National) gyámolítására, mellynek nemes gondolatja mi tőlünk származik. Ha ezen intézet gyámolittatni fog, az a' mostani érzést 's vélekedést meg fogja változtatni és hazánk javát minden másnál hathatósabban eszközölni. Fogadja az ur azon szíves tisztelet kifejezését, mellyel megengedi, hogy az 1815 és 1831iki törvények daczára is nevezhessem magamat — az ur igen lekötelezett polgártársának. Aláírva: Bonaparte József Napoleon.

Az eddig „emberbaráti szerzetes társaság“ nevezet alatt Párisban folyvást fen állott templariusi rend, legközelebb ujlag nyilvános szerkezetre lépett. Január 13ikán, a' számokra nyitott templomban, ugyan annak fölszenteltetésekor, 30an jelentek meg már diszruhában, melly a' hajdanihoz mindenben hasonló, dolmány (tunica) t. i., mellyen vörös kereszttel, fejez palást szinte vörös kereszttel, fejez selyem süveg különféle színű tollakkal, esizma, sarkantyú, goth pallos 's a' t.; jelen volt néhány fiatal templarissza (templaria v. templarinaé?) is, a' szentelési szertartás közben szerzetes harmoniával zengvén a' kyrie eleison-t 's más egyebet, utána imádkozást a' nép 's királyi házért, 's szerzetesi beszédeket tartottak, végre a' szegények számára alamizsnát gyűjtöttek.

BELGIUM.

Egy antwerpi tudósítás a' következő levelet adja Vliessingenből jan. 19ikéről: Siotek tudósítani az urat, hogy a' mi vámigazgatónk (Zolldirector) erősítése szerint nem jelent ugyan meg semmi királyi rendelet a' Schelde elzáratása iránt, de igen is jött egy ministeri végzet, melly szerint minden hajónak, legyen az bármilly nemzetbeli, tilos a' Scheldén fel vagy levezni, minél fog-

vást
zárta
ban,
vel
tartá
Má
ausz
ausz
17ik
dow
pitán
bado
vezi
foly
hajó
A' k
bizo
23ik
ból
varn
ezt.

köz
janu
renc
17 s
ide
jába
udv
küls
meg
köv
fők
vasl
taln
meg
tokl
min
lenk
a' d
nyo
tina
hisz
nyil
kül
sze
tart
urn
az

vást e' folyamot valóban 's tökéletesen elzártnak tekinthetni. — Természetes azonban, hogy ez csak hadi rendszabás (de mivel van Hollandia harcban?—), mellynek tartása idejét nem határozhatni meg bizton. — Más részről halljuk, hogy a' Haagában levő ausztriai követ tudósítá az antwerpi szinte ausztriai consult, hogy Haagából e' hónap 17ikéről parancsolat mene: bocsáttatnék Radowslaw (talán Rodosto) ausztriai hajó, kapitánya Gopcevich (talán Popovich), szabadon, ha Antwerpből a' tengerre akarna evezni. Ezen hir valósítja az elsőt is, mert a' folyam nem szabad többé, mihelyt minden hajónál különös engedelemre van szükség. A' kivétel mindig csak a' szabályt (regulát) bizonyítja. — Az amsterdami borsén január 23ikán azon hir szárnyalgott, hogy Londonból tagadó válasz érkezett a' haagai udvarnak utóbb beküldött ellenjavaslatára. (I. ezt Jelenkor 8).

SPANYOLORSZÁG.

Az oest. Beobachter következő levelet közöl (a' Morning-Herald után) Madridból január 10ikéről: Stratford-Canning angol rendkívüli követ ur, hitvese, 2 titoknok a' 17 személyből álló cseléde tegnap érkeztek ide Madridba 's gróf Villa-Hermosa palotájába szállottak. A' követ ur még azon estve udvarlásra bocsáttaték Ő Felségökhez 's a' külső minster mingyárt az ő eltávozta után meghívá magához az ausztriai, orosz, porosz követeket 's a' portugáli ügyvivőt, hogy velők a' Stratford-Canning ur által hozott javaslatokat közölje. Ezen közlemények tartalmáról még nem irhatok semmi hitelest; megtétezt minden óvás, hogy a' dolog titokban tartassék, 's a' szárnyaló hírek mint mindenkor most is százfélek 's egymással ellenkezők. Hiszik, hogy a' portugáli ügy 's a' délamerikai új statusok megismerése (Spanyolország részről) teszik a' lord javaslatinak két fő tárgyát, 's néhány nap alatt úgy hiszem, világosabban fogjuk márlátni: mennyiben lehet a' lordnak sikerhez reménye 's különösen milly neműek az ő javaslati? Olly személyek, kik beavatottaknak szeretnek tartatni, beszélnek, hogy Stratford-Canning urnak ezélja, arra birni don Miguelt, hogy az egyedül dona Mariát illethető jusok (a'

portugáli királyszék) követelésitől álljon el, 's Portugáliát hagyja oda; továbbá, hogy a' két testvér között fegyverszünet köttessék, 's ennek eszközletére ha szükség Spanyolország fegyverrel is járuljon közbe, különben Anglia 's Franciaország fognának Portugáliába hadat küldeni. — Minél inkább tartózkodom beavatottnak látszani, ott hol nem vagyok, annál bizvástabb adhat az ur hitelt szavaimnak, midőn valamit bizónyal állítok, 's így higye az ur az én szavamra bátran, hogy Spanyolország don Miguel ellen hadakozni nem fog, 's egy constitutiónak behozatására Portugáliába segéd kezet nem nyujt. Mennyire fog az itteni cabinet közbejárulhatni, hogy don Pedro, ha vég szorultságra jutand, kedvező feltételeket vagy talán egy olly közös amnestiát is nyerjen, millyet itt királynénk a' spanyol száműzötteknek adott, az más kérdés; de annyi mindenkor igaz, hogy don Pedro ügye Spanyolországban nem kedves, és se a' ministerium se a' nép nem hajlandó annak gyámolítására. Sőt Angliának 's Franciaországnak plánjai iránt itt az ellenkezés olly erős, hogy ha e' két nemzet valamelyike ellenséges lépéseket tenne don Miguel iránt, én meg vagyok győződve, Spanyolország ön veszedelmivel is segedelmére fogna don Miguelnek sietni. — Dom Pedrot itt úgy tekintik, mint a' ki egészen Franciaországtól függ, 's a' spanyol politikával semmikép sem férhet meg, Franciaországot a' nyugoti (spanyol) határok birtokában látni. Én tudom hogy ez iránt a' Francziák más hiedelemben vannak, de nekem kötelességem, úgy adnom a' dolgot a' mint van, nem a' mint én hiszem. Mind ez, a' mit itt irtam, csak két nappal ezelőtt határozatott el a' cabinetben. — Azokhoz képest a' mik most Portugáliában történnek, épen nem esudálnám, ha lord Stratford-Canning utazása közben egészen más utasításokat kapott volna Londonból, mint a' millyekkel elindult. Akkor még azt hívék Londonban, hogy az itt történt változások egy egész revolutio következtül 's hogy a' királyné egészen a' constitutionálisok pártjára szegődven a' Portugáliabeliekkel is egyetért; de azóta hihetőleg észrevehető Canning ur, hogy Spanyolország poli-

tikája 's absolutismusa megmaradt, 's a' királyné minden igyekezete csak oda czélzott, hogy leányának az örökösülést biztosítsa. A' király jan. 5ikén költ több más kinevezése között, mellyek által az ország jelesebb városiba új katonakormányzók tételnek, különösen Madrid katonakormányzójává don Heron Károly tábornagyot nevezé ki.

NÉMETORSZÁG.

A' württembergi követkamara küldöttségé jan. 27ikén vivé meg Ő Felségéhez a' királyi megnyitó beszédre adott köszönő felirását, mellynek (Uhland szerkeztetése után) fontosabb helyei e' következők: királyi Felséged egy olly thron-beszéddel nyitattá meg a' statusok gyűlését, melly szintolly mértékben kötelez minket a' benne kifejezett királyi kegyért mély hódolatu hála, mint a' mellyben az ugyanott érintett tárgyak legkomolyabb, köteles figyelmünket 's gondoskodásunkat megkivánják. A' Felséged parancsolatjára előterjesztett törvény-javaslatok rég érzett szükségét és hiányt pótolnak ki. Különösen mondhatjuk ezt a' fenyítő-törvénykönyv (code criminalis) javaslatáról, melly által az eddigi elszórt 's a' publicum nagy részétől elzárt kútfők, 's az ingadozó törvényszéki szokás helyébe összefüggő, világos törvények lépdenek, mellyek tökéletes sikerét csak a' fenyítő pörfolyamnak (processus criminalis) egyszersmind behozandó nyilvánosságától várhatjuk. — A' só árának 's a' hites-jegyzői sportulák (Notariatsporteln) Felséged által jelentett alábbszállíthatását annál örvendetesebben vetjük, minthogy ebben az ez uton mind tovább haladandó népkönnyebbités újabb kezességit látjuk. — Felséged több évi 's több részben sikeres fáradozása a' mi kereskedésünk szabadabbá tétele végett a' leghálásabb érzelmekre kötelezék a' statusokat 's azt reményl-tetik, hogy ezen kereskedés mind inkább könnyebbülése által el fognak lassanként azon sulyok és károk enyészni mind, mellyeket mint a' fenálló vám és harminczadok következésit sajnosan érezünk. — Osztozunk azon érzékeny megindulásban mi is, mellyel királyi Felséged, kormányának 16 évü időszakára visszatekint, olly időszakra, melly-

ben a' fejdelem fáradhatlan szorgalma 's nemes akaratja alattvalóji őszinte engedelmességgel 's hiv hódolatával párosult mindenkor. Ha Württembergben a' törvényiranti engedelmség illy zajos időkben sem sérült meg soha, ebben Felséged a' kegye által behozott jog-állapotnak áldásteli következéseit fogja megismérni, valamint ezen jogállapotnak (Rechtzustand) fentartatása is a' béke 's rendfenmaradásnak legbiztosb keze; 's nekünk ennél fogvást egyik legszentebb kötelességünk a' haza constitutionalis életének bármilly akadályit az alkotmány minden pontira nézve a' legkomolyabb 's leglélekisméretesb fontolatra venni. s a' t. 's a' t.

EJ SZAKAMERIKA.

Angol ujságok Virginia status törvényhozó testének némelly újabb resolutioit közlik, mellyekben ezen status az uniohoz ragaszkodását 's Délcarolina hirtelen tettének roszalását fejezi ki, de egyszersmind az új tarif-rendszer ellen is nyilatkozik. Nevezetes, mi ezen resolutiók síkában a' praesidens hirdetvényéről mondatik: Mi, ugy mond Virginia, a' praesidens utóbbi hirdetvényében olly alapelveket látunk kifejezve 's a' szövetségkormány részére olly jusokat 's hatalmat követelve, mellyeket mi helyben nem hagyhatunk 's mellyek ellen solenniter protestálnunk kötelességnek tartjuk. Mi a' praesidensnek a' congressushoz intézett üzenetét csudálattal 's nagy javalattal olvastuk, mint a' mellyben jobb idők reményit, a' mostani pör-ok leendő elháríttatását 's igen helyes és ügyes előadatásit láttuk azon alapelveknek, mellyeken a' mi csudálatra méltó polgári szerkezetünk épül. De e' mostani hirdetvény principiumit nyilván kell roszalunk, nehogy hallgatásunk olly elvek javaltának 's helybenhagyának tekintessék, mellyeket mi veszedelmeseknek 's olyaknak tartunk, mellyek, ha elfogadtatnának, a' külön statusok határit összezavarnák 's alkotványunk characterét, melly nem egyéb mint csak szövetség, felforgatnák. Mi egyik statustól sem hagyjuk megtagadtatni azon just, hogy e' politikai szövetségből, mellybe szabad tetszéséből határozatlan időre lépett, békével ismét vissza is léphessen, ha p. o. azt szükségesnek látja. Azon-

ban azt tartjuk, hogy e' lépést akármely status is csak e' végső szükség esetén, 's midőn már minden más sikertelen volt, tegye. Igen is, ha p. o. egyes status valamely, a' szövetségalku szerint őt nem illethető just vagy hatalmat nyilván, szántsándékkal 's a' többi status veszedelmivel gyakorol, akkor a' többinek jusa van 's kötelessége a' rossz terjedését gátlani 's ön határai körében saját tekintetét, jusait, szabadságát fentartani; — de épen ezen, már 1798ban megállapított elv szerint lehetetlen a' praesidens hirdetvényében kimondott azon következtetést helyben hagynunk, mintha egy, a' szövetségből békével kilépett statusnak akármely polgára, ki t. i. a' maga statusához hív, annak törvényét megtartja 's ezen hívség következésiben a' többi, unioban maradt statusok törvényét megszegé, ugyanezért árulónak tekintethetnék. — Ezek után felszólítatik a' praesidens és Délcarolina: ne végeznék a' dolgot fegyverrel, hanem inkább lenne a' congressus közbenjáró. A' fegyverre kelés, úgy mond Virginia, a' roszak legnagyobbikát, t. i. polgár háborut 's az unio megbomlását vonandaná maga után.

Charlestoni, dec. 15iki tudósítások szerint a' délcarolinai senatus az ugynevezett nullificatio-actát nem fogadá el, 's így itt a' dolgok hihetőleg más fordulatot vesznek; magában Délcarolinában is, mint már mondtók, számos a' kormánypárt. A' délibb statusokban általában sokan sürgetik a' conventet, vagy is valamennyi status meghatalmazottinak egy rendkívüli gyűlését, melyen mind a' jelen kérdés döntetnék el, mind talán némi változtatások is esnének a' constitutió. —

TÖRÖKORSZÁG.

Az Allg. Zeit. egy konstantinápolyi levélből következő körülményesb tudósítást közöl az Iconiumnál történt ütközetről: „Az Iconium melletti ütközet szerencsétlen kimenetele, melly a' nagyvezért megfosztá szabadságától, a' fővárost védeszköz nélkül hagyja. Még találkozik ugyan a' császári seregéből mintegy 30,000 ember elszórtan Kisaában 's közel 10,000 főnyi rendes tartalék erő; de szelleme meg nem felel a' nyomos veszélynek, nincs gyakorlott ügyes ve-

zér, ki eléggé bízzék magához 's ki egyszersmind alkalmasnak tartassék arra, hogy a' hadi szerencsét ismét a' nagyur zászlóihoz hódítsa vissza. Reschid basa volt amaz egyetlen férfi, ki e' nagy viharos munkára termettnek látszott. A' szerencse, melly eddig kíséré, tőle elpártolt, 's ifjabb, józabb ellentársát választá kedvenczének. Reschid hős bátorsággal, bajnoki elszánással küzdött 's miután gyászos vesztesége bizonyos volt, önmagát a' halálnak martalékul szánta, de sorsa meghalni őt nem hagyá. Jóllehet fegyveres erőre jóval hatalmasb volt ellentársánál, azonban nem élt azon gondos elővigyázattal, mellyről az okos vezérnek soha sem szabad megfeledkezni. Ő 21kén az ellenséggel megütközni szándéklott olly kidolgozott terv szerint, hogy Ibrahim táborát egy csapással tönkre verje, 's imígy végezze be az expeditiót. E' végre Ibrahim basát a' karamani szorosokba (defilee) követé, ott kívánván őt megtámadni. Azütközet tervét így készíté: a' császári seregek fő részével mintegy 42,000 emberrel (többnyire albaniai) 's 300 főből álló saját nagyvezéri őresapatjával ő maga teszi a' főtámadást az Aegyiptusiak centrumára, melly háttal egy hegyoldalnak dőlt, a' császári lovasság pedig két osztályban — mindegyik 6000 főnyi — az aegyiptusi sereg oldalszárnyát tartja munkában 's ha kedvező alkalom ajánlkozik, azt meg is támadja. Ibrahim basa, ki e' szándékot hihetőleg észreuvé, azalatt a' hegytorkolatok közt titkon számos csapattal a' nagyvezér hadszárnyai ellen nyomult 's a' centrumban csak annyi katonát hagyott hátra, mennyi t. i. épen szükséges vala ezen mozdatit fedezhetni 's időt nyerhetni azok végbehajtására. Ibrahim alig érkezett meg a' nagyvezér legszélsőbb végszárnyához, midőn tüstént zordon erőszakkal a' török lovasságot megrohaná, azt szétveré 's mostan két oldalról őt magát is megtámadá. A' nagyvezér, ki e' váratlan megtámadásra nem lévén elkészülve az ellenség centrumával csapott össze, 's ezt szerencsésen immár meg is töré, sietve gyűjté egybe válogatott legjobb csapatit, hogy az Aegyiptusiak támadó seregosztályinak ellenszegüljön. De ez hasztalan erőködés vala, mivel a' pattantyu-

erő legnagyobb része már rendszeresen ki nem fejthető magát 's az ellenség álgyni már tetemes nagy kárt okoztak, Nem vala tehát egyéb hátra, mint ezen elkerülhetlen veszteséget az ellenel olly drágán, a' mint csak lehet, fizettetni meg, 's ez meg is történt. Az Aegyiptusiak hat órai véres vivás után elnyerék a' győzelmét. Ibrahim csak nem annyi embert vesztett, mint a' meggyőzött fél. Midőn az Albaniak már elszéledtek 's őket többé összegyűjteni nem lehet, a' nagyvezér körülvéetve kisdéd de hív őresapatjától egy árok megett állott legélénkebb kartácstüz között 's a' puskagyilokkal rá törő ellennel addig küzdött, miglen maga is súlyos sebet kapván, a' diadalmas fél foglyává lön. Az Aegyiptusiaknak rendkívüli erőködésre volt szükségök, hogy övék legyen a' diadal 's ezt főkép hadvezérok jól kivitt ellentervének 's jól használt álgyniakkal köszönhetik; mindazáltal — a' mint mondatik — annyira el vannak gyöngítve, hogy, ha a' Kisásiában széllyengő császári seregeket hirtelen össze lehetne huzni 's ellenök vezetni, a' legveszedelmes visszavonulásra volna kénytelenek. Emlékezetes itt az, hogy a' nagyvezér az ütközet előtti napon a' Kiajabei-nek áltadá a' birodalom czimereit 's őt a' császári sereg fővezérének nevezé ki azon esetre, ha ő (t. i. a' nagyvezér) az ütközetben elesik. A' mi bizonyosságul szolgál annak, hogy eltökélt szándéka volt győzni vagy halni. —

ELEGY HIREK.

Jenában jan. 20 — 22ikén éjenként csinyok és zavargások történtek tanulók 's fiatal polgárok által úgy annyira, hogy a' városba és vidékire néhány gyalog csapatot (compagnie) kelle küldeni. — Oberzellben Würzburg mellett január 17ikén meghalt König Fridrik, eislebeni német fi, ki gyorssajtókat (Schnellpressen) egy egészen újelv sze-

rint találta fel 's készítte, 's legelőbb is Londonban a' Times számára alkalmazott. Az augsburgi allgemeine Zeitung gözsajtóit is ő készítette. — Blayei újabb hírek szerint a' berryi hercegné igen beteg, mint mondják vértök. — A' török flotta Konstantinápoly alá visszatért.

A' göttingai egyetem ismét egyik nevesb tagját veszté el, Schulze Ernst Gottlieb tanácsnok 's professort t. i., ki jan. 14kén kimult. — A' tavalyi chinai, angol 's chinai nyelven nyomtatott kalendárium szerint az egész mennyei ország (China) népessége 1831ben 362 millióra ment, mellyből egyedül Pekingre 5 millio (!) esik.

Legújabb: A' követkamara januarius 26iki ülésében 205 szóval 82 ellen elfogadá a' megveszerkezeti törvényjavaslatot. Megjegyzést érdemel itt az, hogy az oppositio ezen törvényjavaslat mellett szavazott, az ellene szavazott 82ő pedig ministerialis tag, minthogy a' ministerium ezen, a' kamara által olly sok pontban módosított törvényjavaslatot egészen félre akarta vettetni. Most már a' ministerium azt reményli, hogy a' páirkamarában fog a' javaslat megakadni, 's legalább is igen nagy részben ellenkezőleg módosíttatni. — A' Moniteur jan. 28ról ezt írja: Orfila, Auvity, Gintrac és Barthés doctor urak Blayebe mentek, 's ott orvosi tanácskozást tartottak. Berry hercegné asszony egészségi állapotja nem ad semmi aggodalomra okot. — Admiral Roussin francia követ a' török udvarnál Toulonban hajóra ült Konstantinápoly felé. — A' belga Moniteur czáfolatul a' Courier fent kitett czikkelyére hitelesen jelenti, hogy a' kormány se Latour-Maubourg francia követtől se más akárkítől a' francia segéd expeditiók költségeit sürgető jegyzékeket nem vett. Ezen dolog, úgy mond a' Moniteur, a' francia budget megállapíttatásakor fog elintéztetni.

A' gabonának pesti piaczi ára február Sikán 1833.

Pozs. m. vto. gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb	Pozs. m. vto. gar.	legjobb	középszerű	csekélyebb
Tisztabúza	133 $\frac{1}{2}$	126 $\frac{2}{3}$	120	Zab	40	38 $\frac{2}{3}$	36 $\frac{2}{3}$
Kétszeres	96 $\frac{2}{3}$	86 $\frac{2}{3}$	83 $\frac{1}{2}$	Köles	—	—	—
Rozs	66 $\frac{2}{3}$	63 $\frac{1}{3}$	60	Köles-kása	—	—	—
Árpa	60	56 $\frac{2}{3}$	—	Kukoricza	66 $\frac{2}{3}$	63 $\frac{1}{3}$	60

Szerkezteti Helme c z y. Nyomtatja Landerer.